

**Söderhamns
kommun**

Nya socialtjänstlagen

Pensionärsrådet 250519

Bakgrund

- Propositionen 2024/25:89 En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter utkom i slutet på januari 2025.
- Riksdagen förväntas ta ett slutligt beslut om lagen den 20 maj 2025.
- Förslagen stämmer i huvudsak med vad som framkom av utredningen. Dock har ett förslag om att socialtjänsten ska förebygga och motverka brottslighet utretts separat och tagits in i propositionen.
- Lagen är i stora delar helt oförändrad i sak.

Nytt innehåll

Socialtjänstens mål och andra grundläggande bestämmelser:

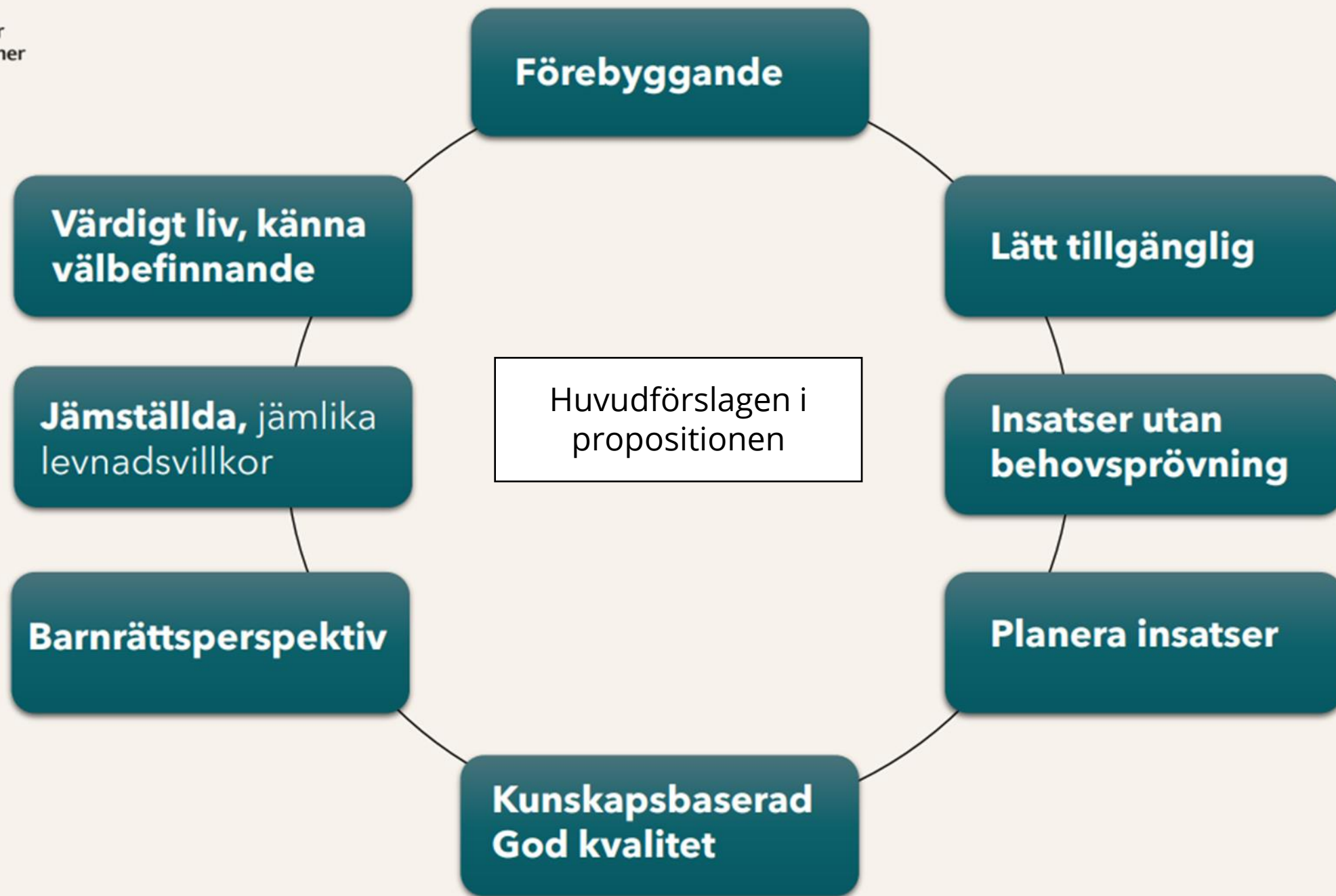
- Främja enskildas jämställda levnadsvillkor
- Arbeta förebyggande och vara lätt tillgänglig
- Verksamheten ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet
- Systematiskt och fortlöpande följa upp, utveckla och säkra kvaliteten i verksamheten

Planering, förebyggande arbete och samverkan:

- Kommunen ska i planering av sina insatser särskilt väga in behovet av tidiga och förebyggande insatser

Insatser till enskilda:

- Socialnämnden får tillhandahålla insatser för att tillgodose personliga behov utan individuell behovsprövning
 - Undantag: Kontaktperson, särskilt boende, biståndsbedömt trygghetsboende och korttidsboende m.m.

Förebyggande

- Angeläget att socialtjänsten får ett ökat fokus på förebyggande arbete inom alla områden
- Det förebyggande arbetet ska inte ses som en uppgift bland andra utan som ett nytt förhållningssätt, med ambitionen att uppnå en situation där tonvikten ligger på proaktivt och förebyggande arbete i stället för på reaktiva åtgärder
- Behoven kan skilja sig åt utifrån lokala förhållanden, och därför kan de förebyggande insatser som kan komma i fråga skilja sig åt mellan olika kommuner

Förebyggande

Exempel på förebyggande arbete (prop. s. 204 ff.)

- Långsiktiga och samordnade åtgärder på olika nivåer samt en långsiktig planering
- Att socialtjänsten har ett gott anseende - sänka tröskeln för enskilda att söka sig till socialtjänsten i ett tidigt skede
- Att bidra med kunskap till andra berörda verksamheter
- Samlokalisering
- Tydlig lättillgänglig information
- Bryta ofrivillig ensamhet
- Fallförebyggande arbete och stöd till hälsofrämjande aktivitet

Lätt tillgänglig

- Bestämmelsen anger en övergripande inriktning för hur socialtjänsten ska planeras och utformas när det gäller den enskildes möjligheter att enkelt ta och ha kontakt med verksamheten.
- *Exempel på lätt tillgänglighet:*
 - Enkelt för enskilda att ta kontakt med socialtjänsten
 - Samlokalisering
 - Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning
 - Socialjour
 - Insatser utan individuell behovsprövning
 - Uppsökande arbete
 - E-tjänster och webbaserad information

Kunskapsbaserad

- **Verksamheten ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet**
 - Med vetenskap avses vetenskaplig kunskap som tagits fram med olika forskningsmetoder.
 - Med beprövad erfarenhet avses kunskap som vuxit fram i verksamheten genom att kunskaper från profession och brukare har synliggjorts, värderats och systematiserats genom uppföljning, dokumentation, kritisk granskning och spridning. *Beprövad erfarenhet förutsätter att verksamheterna arbetar med systematisk uppföljning.*
- **Socialnämnden ska systematiskt och fortlöpande följa upp, utveckla och säkra kvaliteten i verksamheten**

Insatser utan behovsprövning

- Socialnämnden får en befogenhet att tillhandahålla insatser för att tillgodose personliga behov utan individuell behovsprövning.
 - Nämnden är inte skyldig att erbjuda insatser utan individuell behovsprövning. Varje nämnd får ta ställning till om och hur bestämmelsen ska tillämpas i den egna kommunen.
- Det huvudsakliga arbetssättet är och bör fortsätta vara att utreda och pröva enskildas behov av insatser innan de beviljas.
- Socialnämnden får ställa upp villkor för att ta del av en insats (t.ex. kön, ålder, geografiskt område, viss diagnos). Villkoren får inte medföra att kommuninvånare behandlas olika, om det inte finns sakliga skäl som motiverar det.

Nuläge

Omställningsarbetet i Söderhamns kommun

Omställningsarbete – Nuläge

- Arbetsgrupp sammansatt i april 2024, representanter från sektor BAL och VÄL (jurist, socialt ansvarig samordnare och verksamhetscontroller).
- Genomfört ett arbete med att kartlägga nuläget i Söderhamns kommun för att identifiera de behov av omställning som finns inför ny lag.
- En nuläges- och behovsanalys har färdigställts och kommer att redovisas för nämnderna på sammanträdena i maj.
- Flera beslut med anledning av den nya lagen kommer att föreslås fattas på socialnämndernas sammanträden i juni, exempelvis beslut om befintliga insatser utan behovsprövning.

Rekommendationer - Förebyggande

- Nämnderna bör utveckla kommunikation och samverkan både internt i organisationen och externt gentemot medborgare och andra aktörer
- Nämnderna bör i samverkan utveckla insatser gällande exempelvis våld i nära relation och skadligt bruk och beroende som möter behoven hos både barn och vuxna
- Kommunen bör genom långsiktig, samordnad planering arbeta för att säkerställa att kommunens insatser till enskilda och grupper samt på samhällsnivå är adekvata, samordnade och proaktiva
- Kommunens verksamheter och enheter bör på alla nivåer särskilt fokusera på att utveckla det egna arbetet och förhållningssättet för att förbättra relationer och samverkansformer med andra verksamheter och aktörer, både internt och externt
- Kommunen bör ta fram en struktur för hur det brottsförebyggande arbetet ska bedrivas

Rekommendationer - Lätt tillgänglig

- Nämnderna bör i samråd med medborgare utreda hur den fysiska och digitala tillgängligheten till socialtjänsten kan ökas
- Nämnderna bör i samråd med medborgare utreda hur socialtjänstens information och kommunikation kan anpassas i syfte att öka tillgängligheten
- Nämnderna bör kontinuerligt se över och utveckla insatser utan individuell behovsprövning
- Nämnderna bör utreda vilket strukturerat stöd som ska ges till brottsoffer
- Nämnderna bör utreda hur socialtjänsten ska organiseras för att möta nya och andra krav som kommer ur den nya lagstiftningen

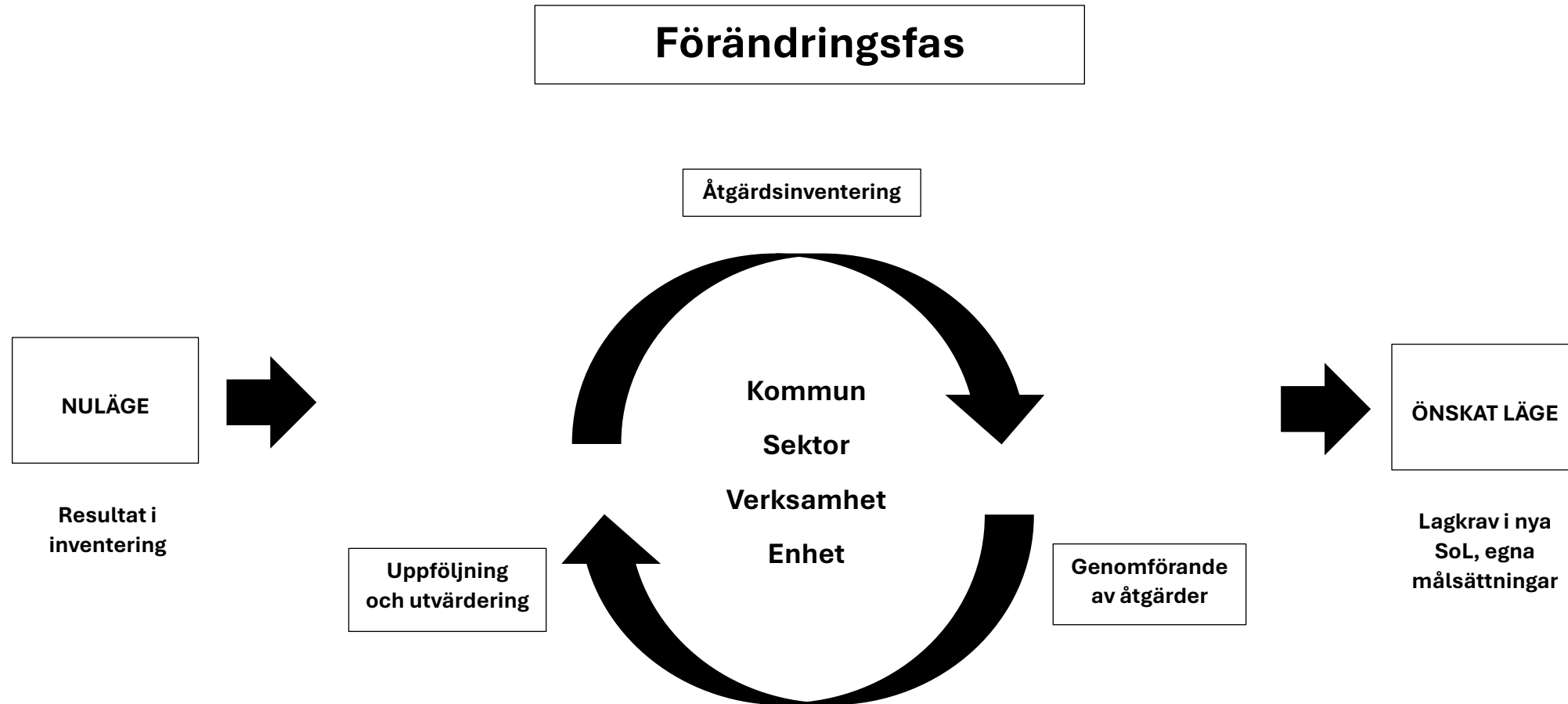
Rekommendationer - Kunskapsbaserad

- Nämnderna bör säkerställa möjligheter för samtliga verksamheter att arbeta mer kunskapsbaserat
- Nämnderna bör i högre grad aktivt efterfråga evidens och beprövad erfarenhet i den verksamhet och de insatser socialtjänsten tillhandahåller
- Verksamheterna bör öka förståelsen för den egna verksamheten genom att följa upp verksamhet och insatser, samt vilka effekter insatserna får för enskilda och grupper

Rekommendationer - Jämställd och jämlik

- Nämnderna bör regelbundet efterfråga resultat av arbetet med att främja jämställdhet och jämlikhet i socialtjänstens verksamheter
- Verksamheterna bör verka för att öka medvetandegraden om omotiverade skillnader i handläggning och verkställande av insatser utifrån jämställdhet och jämlikhet
- Verksamheterna och enheterna bör kontinuerligt följa upp och utveckla verksamheten utifrån jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv
- Nämnderna bör verka för att öka verksamheternas förmåga att möta individers behov oavsett vilka behov, egenskaper eller förutsättningar individen har
- Valfördsnämnden bör verka för att öka tillgången till anhörigstöd och för att anhörigstödet ska bli mer jämlikt

Nästa steg

Söderhamns
kommun